

25 jaar abortuswet: reden tot vreugde of een verjaardag in mineur?

(niet-gepubliceerde column Knack), april 2015

Op 3 april 1990 werd in ons land, na decennia hevige strijd tussen voor- en tegenstanders, de abortuswet goedgekeurd. Het waren heftige dagen, en we hadden zelfs bijna geen koning meer! Hoe wordt dit 25 jaar later in ons land herdacht? Met een zilveren jubileum? Wie haalt er een fles champagne boven? Waarschijnlijk niemand, want niemand vindt abortus op zich iets goeds, en geen enkele organisatie promoot 'hoe meer, hoe liever': het blijft een noodoplossing en pijnlijk voor iedereen. Je kan dit moeilijk een 'voortgang' of 'overwinning' noemen. De verjaardag zal in mineur herdacht worden. Iedereen heeft er op zijn minst gemengde gevoelens bij.

Abortus is een delicaat onderwerp en vereist een zeer fijngevoelige aanpak. Deze column wil niet voorbij gaan aan elke tragische situatie die achter abortus zit, elke verscheurende keuze, elk heel individueel verschillend geval. Geen enkele vrouw kan dit 'zomaar effe' doen, alsof je een blindedarm laat weghalen. Zelfs als de ganse omgeving het zou ontschuldigen, het raakt een vrouw diep in haar wezen en kan blijven knagen. En het wordt nog moeilijker in die situaties waar de vrouw er alléén voor staat, want wáár zijn die mannen dan? Om ongewenst zwanger te zijn moet je toch met twee zijn, of niet? Als de vaders hun verantwoordelijkheid zouden opnemen, zou het er ook al vaak anders uitzien. Maar om beleidsmatig te denken, moet je meer afstand nemen van de individuele situaties en alle emoties errond, het wat meer filosofisch en sociologisch bekijken. Eerst enkele cijfers: het eerste jaar waren er 13.000 abortussen per jaar, vandaag 20.000 per jaar. Samen opgeteld al meer dan 400.000. We kunnen dit getal toch niet zomaar negeren alsof het niets is: de spreekwoordelijke olifant in de kamer waar niemand over praat? Op het gebied van verkeersveiligheid, zeker als het gaat om kinderen, investeert onze overheid al decennia miljoenen euro's, en met succes: het aantal verkeersdoden daalde van 1470 (in 2000) tot 724 (in 2013). De actie 'Go for zero' om dit getal tot nul te herleiden, is visionair, heeft iets 'profetisch'. Maar wat een contrast met het abortusbeleid, waar jaarlijks nochtans 25 maal zoveel slachtoffers vallen. Wat gebeurt hier op gebied van preventie qua voorlichting of alternatieven? Op zijn minst zou hier de directe link van 'ongewenst zwanger' naar 'abortus' moeten doorgeknipt worden: hoeveel aandacht wordt besteed aan de vele andere alternatieven, zoals adoptie, hulp bij de geboorte en opvoedingsondersteuning. Want het probleem is meestal niet het baby'tje op zich, maar de omstandigheden waarin de moeder zich bevindt: hoeveel zwangere vrouwen zouden niet prefereren om hun kind te houden als er adequate hulp en ondersteuning was?!

Er zijn nog van die contradicties waarin de abortuswet zich bevindt: de oorspronkelijke wet werd ontworpen voor moeders in een noodsituatie, zoals bij verkrachting of incest. Wat blijkt uit de cijfers achteraf? Dat welgeteld 0,2% van de gevallen gaat om verkrachting of incest; de rest zijn familiale, sociale, financiële redenen. In feite kan elke situatie als 'nood' omschreven worden: geen enkele huisarts zal tegen zijn patiënt zeggen: 'Dit is geen nood, mevrouw, dit is een luxe-abortus'. De voorstanders van de wet zouden zelf moeten inzien dat hun wet in 99,8% van de gevallen onterecht gebruikt wordt: abortus is gewoon 'on demand', niet meer 'uit nood'. Als hun beweegreden echt 'de nood' van jonge

vrouwen was, zouden ze de eerste moeten zijn om deze weer te laten intrekken! In feite wordt abortus als een anticonceptiemiddel gebruikt: als pil, condoom en morning after pil niet geholpen hebben...

Het blijft ook iets contradictorisch hebben dat de geneeskunde gigantische vooruitgang maakt om levens te redden: vrienden van ons kregen 25 jaar geleden een pasgeboren kind met een ernstige hartafwijking: de aders waren aan de verkeerde kant van het hart aangegroeid. Een team van de topspecialisten in ons land heeft zich hier 12 uur aan het stuk over gebogen, terwijl ze van tevoren zeiden dat er slechts 20% kans op succes was. Maar het wérd een succes! Kan je je de vreugde voorstellen van de ouders én van dit team dat één leven gered had!? Er wordt een gevecht op leven en dood geleverd om er eentje te redden, terwijl in een andere kamer achteloos levens weggegooid worden.

En dan zijn er, precies naar aanleiding van het 25 jarig bestaan, stemmen om deze wet te hervormen, lees: om abortus uit te breiden tot ná 12 weken, of om haar helemaal uit de strafwet halen. Een argument van de abortuscentra hierbij is: 'Na de 12de week moeten we mensen doorsturen naar Nederland: ons land moet zijn verantwoordelijkheid opnemen!' Maar ons land doét dat toch!? Het parlement heeft gewoon beslist: tot 12 weken is al méér dan genoeg!

De diepste contradictie rond abortus is dat een zwangerschap en geboorte normaal gezien een ongelooflijk mooi wonder zijn. Wie de verrukking en trots ziet bij jonge ouders, kan daar alleen maar ontroerd van worden. Zou dát niet de regel moeten zijn? De pro-life beweging gaat uit van het léven! Het is geen zure beweging van aartsconservatieve mensen die overal tégen zijn: het is precies omdat ze vóór het leven zijn dat ze hun stem laten horen. Deze beweging is gestart en geleid door gelovige leken, studenten, artsen en specialisten. Media negeren of marginaliseren dit, maar ook in andere landen brengen ze tienduizenden op de been. De Mars voor het Leven in Brussel mobiliseert al sinds 2010 jaarlijks 3000 à 4000 mensen. De affiche van dit jaar (29 maart) toont een foetus in een 'panda-kostuum', met als slogan: 'Wat als ik een panda was?' Omdat panda's beter beschermd zijn dan foetussen! De pro-lifers kunnen zich niet neerleggen bij de 'ondraaglijke lichtheid' waarmee met het leven wordt omgegaan, de banalisering ervan. Enkele jaren geleden werd op de mars een getuigenis verteld door een jonge Amerikaanse vrouw die verkracht was geweest: haar éérst reactie was 'abortus', maar nadat een vriendin eens diepgaand met haar gepraat had, besloot ze het kind te houden en ze getuigde trots: 'Nu is hij het zonnetje van mijn leven'. Het is verre van juist dat abortus per definitie het beste is voor de vrouw!

Sommigen beschouwen de pro-life beweging als een achterhoedegevecht. Misschien wel, maar dat kan je met nog meer recht zeggen van de 'dwaze moeders' in Argentinië, die 30 jaar lang elke week aan de autoriteiten gingen vragen waar hun verdwenen kinderen waren. Hun koppige volharding heeft hen later wel verschillende grote internationale prijzen opgeleverd.

Maar mensen die hier actie tegen ondernemen zijn het meest consequent en geloofwaardig wanneer ze ook zelf de handen uit de mouwen steken om ongewenst zwangere moeders daadwerkelijk te helpen. Anders klinkt het te gemakkelijk: 'Het mag niet, en trek uw plan nu maar!' Wat heel anders overkomt

is: 'Misschien bestaan er betere oplossingen, ik wil náást je staan en waarmee kan ik je helpen?' Het zal iets kósten, maar maakt hun standpunt veel sterker, wanneer daden verbonden zijn met woorden. En zulke initiatieven bestaan, maar véél te weinig en maatschappelijk niet gesteund.

Oordelend met het vingertje wijzen en schuldgevoelens communiceren is in zulke delicate materie te goedkoop, en maakt dat de mensen in kwestie nog meer geblokkeerd raken; maar het leven banaliseren en doen alsof het toch maar 'dingetjes' zijn, kan je ook niet rechtvaardigen. Elk van ons is ooit zo'n 'dingetje' geweest! Preventie en daadwerkelijke hulp zijn duizendmaal te verkiezen boven een uitbreiding van de wet.

Ignace Demaerel